

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dalmatinova 8 - Upravna: Beethovnova 6
Naročnina: Letno 40 Din, polletno 20 Din, četrtletno 10 Din - Čekovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 23

V LJUBLJANI, 3. JUNIJA 1938

LETNIK II.

Dr. Dinko Fuc:

Gospodarska preorientacija

Kakšni ukrepi so nam predvsem potrebni, da bo naše gospodarstvo zdravo in čvrsto?

Anglija in Francija kažeta v novejšem času voljo, gospodarsko pomagati državam Srednje Evrope. Naravno je, da tu prideta v poštev v prvi vrsti Jugoslavija in Češkoslovaška.

To tendenco zahodnih demokratičnih držav toplo pozdravljamo, ker smo mišljenja, da sta v preteklosti v tem pogledu storili premalo. Pomoč, ki sta jo nudili ti dve državi, zlasti Franciji, med vojno Srbiji, je neprecenljiva in ne more biti nikdar dovoljno plačana. V glavnem je tudi njuna zasluga, da se je ustanovila naša država; toda po tem času sta se — v napačni presoji važnosti gospodarskih zvez — orientirali v drugo smer. Posebna važnost se je polagala na Avstrijo, katera je to miselnost dobro izkoriščala. Gospodarske zveze med Avstrijo in Francijo so bile zelo dobre in še leta 1937. je Francija kupila od Avstrije za 100 milijonov frankov več blaga, kot ga je prodala.

Mi in Češkoslovaška smo bili vsled tega navezani na naše najboljše odjemalce, Italijo, Nemčijo in Avstrijo. Tako je šla v preteklem letu ena tretjina našega izvoza samo v Nemčijo in Avstrijo, a uvozili smo odondod 43 odstotkov.

Z anšlusom je položaj bistveno izpremenjen.

Češkoslovaška pa bo vsled najnovejših dogodkov prisiljena, iskati za svoje proizvode tržišča povsod drugod. Leta 1937. je izvozila v Avstrijo blaga za 878 milijonov Kč, uvozila pa ga je iz nje za 456 milijonov Kč.

Seveda je mogoče, da se bodo tudi odnosi med Češkoslovaško in Nemčijo zboljšali, nakar bi se morda uredilo tudi medsebojno trgovanje. Toda z ozirom na gori omenjeno ozko zvezo med gospodar-

stvom in politiko bi to vodilo sigurno v smer, ki bi bila popolnoma nasprotna oni, ki jo zastopa Češkoslovaška danes.

Tudi naš položaj ni rožnat. Naša trgovinska bilanca je že 4 mesece hudo pasivna. Sicer so začetni meseci v letu vedno precej slabi, toda letos je pasivnost izredna, saj znaša danes že preko 300 milijonov dinarjev, toliko, kolikor je bila lansko leto naša trgovinska bilanca v vsem času pasivna. Skoro ni dvoma, da so najnovejši dogodki v srednji Evropi težko uplivali na obstoječe trgovinske zveze in da stojimo pred povsem novo situacijo.

Mi, Češkoslovaška in sploh srednja Evropa potrebujemo predvsem gospodarskega miru in ustaljenja. Ne smemo biti ves čas v položaju negotovosti. Naše trgovinske zveze morajo biti trdne in stalne. To se pa da po našem mišljenju doseči le z ojačenjem svetovnih zvez, kar se da doseči le, ako se nam odprejo tržišča na zahodu, predvsem v Franciji in Angliji, ker nam je s tem odprt ves svet, tudi Zedinjene države ameriške, ki so s svojo najnovejšo trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško pokazale, da uvidevajo važnost gospodarskih stikov za pravilno politično udejstvovanje.

Ce bodo tedaj gospodarska pogajanja s Francijo, ki so v teku, vodila do poglobljenja naših medsebojnih gospodarskih zvez, če bomo našli v Franciji stalnega odjemalca za naše proizvode, zlasti za naš les, bo to velik napredek v smeri pomirjenja. Mi samo želimo, da bi se Francija učila iz pogrskih zadnjih desetletij ter pripomogla k realizaciji tega načrta z isto žilavostjo, kakor to dela Nemčija, ki ima v Jugoslaviji nebroj svojih eksponentov, zastopstev, agencij in poverjeništev in ki ima vedno in povsod na razpolago kapital, kjer gre za zaslužek.

Mi imamo politični in gospodarski interes na tem. Prodajanje na klirinškem računu, kakor je danes uvedeno z Nemčijo, ni najugodnejši način trgovanja, kakor je pokazala letošnja izkušnja, ko smo prodali svoje dobro žito na kliringu, sedaj pa bomo morali uvažati inozemsko žito za zlato. Tudi naše gospodarstvo bi že enkrat rado dobivalo plačilo iz rok v roke in v svetovnih valutah.

Vsa dobra volja in teoretična razglabljanja ne bodo pomagala prav nič, če se v doglednem času kričeči problemi preusmeritve narodnega gospodarstva in socialnega položaja naroda ne bodo pravilno realizirali.

Ljudstvo hoče samo kruha in gotovost budočnosti; dajte mu to, pa bodo namah izginile vse nevarnosti komunizma in vsi drugi dozdevni strahovi sodobne človeške družbe.

Ivan S., Ljubljana:

Moč demokracije raste

Vse trditve, da se je demokracija v svetu preživela, so neresne in brez podlage

Na vseh koncih in krajih se pojavljajo črne vesti, ki napovedujejo konec demokracije in preokujejo njen pogin, češ da se je že docela preživela, da je že dogajala svojo vlogo in da se bo že v najbližji budočnosti morala nezogibno povsod umakniti drugim, modernejšim in živahnijim političnim sistemom, ki jih smatrajo njihovi inicijatorji in propagatorji za edino zveličavne in odrešilne za današnje človeštvo.

Pogled po širnem svetu pa nam kaže, da demokracija v prosvetljenjših, urejenejših državah še vedno živi in da je prav ona še vedno oni trdni temelj, na katerem se edino more razvijati vsako zdravo in krepko državljansko življenje, ki ustvarja zadovoljstvo narodov in ki daje s tem tudi vso moč državi. V Evropi sta Francija in Anglija še vedno oni svetli točki, oni zvezdi vodnici, od koder prihaja luč vsem ostalim narodom.

Skoro, da bi morali obupovati nad človeškim dostojanstvom in človečanstvom vobče, če bi ne videli v prosvetljenih državah prave in zdrave demokracije še vedno krepko na krmilu. V Angliji in Franciji, v do-

movini parlamentarizma, vidimo demokracijo še nezlomljeno in neoslabljeno. To nas potrjuje v prepričanju, da je demokracija edino pravi politični princip in sistem, ki se ne zruši in ne izgine nikdar, temveč bo po raznih peripetijah večno zmagovit, kakor je večno ljudstvo, na katerem sloni in kakor so neizbrisna zgodovinska dejstva, da je tirane vedno zadela zaslužena kazen in da niso nikoli mogli uiti maščevanju ogoljufanega naroda. Poglejmo le malo nazaj v zgodovino.

Pravilno načelo je, da vladaj državo večina naroda, dočim je dolžnost in poslanstvo manjšine, da kontrolira in kritizira delo večine. Predpogoji za tako pošteno in stvarno določitev narodove večine in manjšine pa so edino absolutno svobodne, tajne volitve, pri katerih edino more priti resnična narodova volja do polnega izraza. Kadar volitve niso svobodne in tajne, kadar se vršijo pod pritiskom in terorjem, tedaj prava narodova volja nikakor ne more priti do svojega dejanskega izraza in veljave; pravtako pa tudi na tak način ustvarjena večina nima nobene moralne pravice in upravičenosti, da bi vladala nad tako imenovano in umetno zmanjšano »manjšino«. Na tak način rodi eno zlo drugo, in neizbežen konec vsega je — popoln političen kaos.

Zato smatra vsak trezen, pameten človek, da je še vedno de-

POLITIČNI TEDEN

Minili teden je bil poln najživahnijšega političnega dela bloka narodnega sporazuma na terenu. Vrhili so se veliki shodi in sestanki Združenih opozicij v Užicah, Slatinu, Vladimirovcu, Bosanskem Petrovcu, Jablanici, Osiječini in Bijeljini, ki so se jih udeležili razdeljeno skoro vsi voditelji in prvaki beograjske opozicije. Povsod se je zbralo ljudstvo v velikem številu, da posluša besede svojih voditeljev ter prejme njihova navodila za nadaljnje delo in zadržanje. Nič manj delavna ni bila zagrebška SDK, ki je priredila javna zborovanja v Ivanjem selu, Vojniču, Počitelju in Divoselu. Posebne omembe vreden je bil shod v Vojniču, kjer se je iz bližnje terdalne okolice zbralo več tisoč ljudi, ki so vse govornike sprejeli z veliko prisrčnostjo in manifestirali iskreno za narodno slogo in politično sporazuma.

Vsi ti shodi širom države so očitno pokazali, da je sodelovanje v SD koaliciji, razširjeno zdaj na podlagi sporazuma na zvezo z beograjsko Združeno opozicijo, navzlic neprestanemu rovarjenju najsolidnejša osnova v naši notranji politiki. Navzlic temu je minister g. Simonović na shodu JRZ v Jagodini skušal ugotovljati, da politiko, kakor jo vodi g. dr. Maček, ljudstvo v hrvaških vrstah že zapuša in obsoja, češ da je prepričano, da vlada g. dr. Stojadinovića štiti narodne interese, ne oziroma se na pokrajine, v katerih ta narod živi. Obenem si je dalo beograjsko polslužbeno »Vreme«, ki zastopa centralistične in unitaristične tendence, poročati iz Zagreba o novih pojavih razkola v hrvaškem narodnem življenju. Vendar bi se ta razkol ne kazal v unitaristični smeri, marveč v povsem nasprotni smeri hrvaškega ultranacionalističnega rasizma, kar pa »Vremena« nič ne ovira, da tudi tega pojavnost ne bi z veseljem za beležilo. Tako je iznašlo živahno akcijo hrvaških političnih ekstremistov, ki se bore proti g. dr. Mačku ter skušajo ostvariti nov »hrvaški narodni pokret« in ki ne odobravajo današnjega hrvaškega narodnega gibanja pod vodstvom g. dr. Mačka. Gre očitno za skupino okrog tednika »Nezavisnost«, ki se navdušuje nad hrvaškim principom, roga iz »gnile demokracije«, pobija slovansko poreklo Hrvatov, za katere pravi, da so Goti in se ogreva za rasizem. Vendar o tem »pokretu« zaenkrat na Hrvaškem nihče mnogo ne ve. Akcija okrog »Nezavisnosti« ne more imeti nobenega uspeha, ker odklanja hrvaški narod vsak tak neresen poskus, ki gre predvsem za razbijanjem narodnih sil, zlasti še v teh težkih časih, ko je narodna solidarnost več, kakor potrebna.

Tesno sodelovanje med vsemi skupinami demokratičnega bloka pa kaže zlasti delo v Sarajevu, kjer se vrše pogosti sestanki med predstavniki UO in SDK v syro izmenjave misli o raznih občinskih vprašanjih mesta Sarajeva. Na zadnjem sestanku se je razpravljalo o skupni listi za prihodnje občinske volitve v Sarajevu, kar več, kakor nazorno kaže naš vse tesne politične vezi, ki so zadrževale v srbsko-hrvaških odnosih v okviru bloka narodnega sporazuma.

V. Vlahovič, Ljubljana:

Kruh in budočnost

Če bomo ljudstvu zagotovili to dvoje, bo vsak s rrah pred komunistično nevarnostjo odveč

V dnevih, ko se nenasitne strasti po kopičenju dobička spremenjajo v žive gibalne sile, ki naj bi kljub zadnjim bridkim preizkušnjam grozot svetovnega klana ponovno pognale ljudstva v še grozotnejše medsebojno uničevanje, vstaja istočasno izza preperelih političnih spletk preorejeni duh demokracije kot odrešenik, kot glasnik blagostanja, kot oznanjevalec pravičnejšega družabnega sožitja in hkrati kot edino jamstvo miru.

Ta vzpon duha nove dobe nastopa svojo pot mirno in dostojanstveno, kakor je to svojstveno samo dejstvu plemenitih namenov.

To novo stanje je ustvaril upravičeni odpor notranjega človeškega doživljanja, ki išče ravnovesja v ustvarjanju nove oblike družabnega sožitja, ki bi moralo biti zgrajeno izključno le na spoštovanju človeškega dostojanstva slehernega posameznika. To načelo je pa mogoče oživitvori le tedaj, če bo izšlo iz temelja poštenja in pravičnosti, ki se najnazorneje izraža v geslu: »Iz ljudstva z ljudstvom za ljudstvo!«

To je edino načelo, s katerim je mogoče uspešno preprečiti vse namene, ki se že vidno kažejo na obzorju in obetajo izzvati nov krvavi ples, čigar račun naj zopet plačajo nedolžna ljudstva, in to deloma zaradi spekulacij nekaterih finančnih magnatov, deloma pa zaradi prepotentnih zahtev one skupine ljudi, ki izgubljajo zdrav razum zaradi svoje bolne domisljije.

Da je ljudstvo ogoljufano za svoje temeljne pravice do pri-

znanja enakovrednosti, nosi delno krivdo tudi samo zaradi svoje brezbriznosti. Mnogo je bilo zamujenega v trenutkih nastopajoče svobode. Ni pa s tem rečeno, da je zapečaten usoda za vedno, če se ljudstvo ni znalo zavedati moči svoje odločujoče besede v času, ko bi se bilo lahko ustvarilo marsikaj dobrega in za obči blagor koristnega.

Ker so pa bila stremljenja posameznikov tiste dni bolj aktivna, kakor splošna ljudska pozornost, ni težko priti do zaključka v vprašanju, zakaj moramo danes, po tolikih letih notranjih borb in spletk, ugotavljati še vedno tako klavarno bilanco našega narodnega življenja.

Vsa bridkost naših dni je prav za prav v tem, da se ljudstvo v zadostni meri ne zaveda svojega poslanstva in resnosti današnje dobe, ki je vseskozi kritična, razburkana in, kar je najhujše, usmerjena v negotovo, temno budočnost. Vse to pa le zaradi neupravičenih in nezakonitih teženj izvestnih, med seboj tesno povezanih dobičkarjev na eni strani in zaradi brezglavih zahtev posameznih sfanatiziranih ideologov po nekih predpravicah na drugi strani. Zaradi teh dejstev so ljudstva današnje dobe deležna tako težkih udarcev in so pahnjena v brezpravni položaj.

Narodi se premalo ali morda celo nič ne zavedajo škodljivosti svoje brezbriznosti ter hkrati svoje velike moči, ki bi bila edina v stanu preusmeriti življenjski tok tako, da ne bo več okrnjeno dostojanstvo človeka in poteptana pravica.

mokracija, na podlagi katere odločaja narod po svoji svobodni volji svojo usodo in usodo države, edino pravičen in pravičen političen sistem; prav zato pa jo bo vedno in povsod zagovarjal ter se za njo boril, dokler ne bo zavla-

dala v svoji prvotni, najčistejši podobi in dokler ne bo dosegla popolne zmage nad drugimi, umetno in nasilno ustvarjenimi političnimi sistemi, i

Združitev narodnih sil

Mariborska „Edinost“ je objavila naslednji uvodnik, ki ga nedvomno podpiše vsak zaveden slovenski rodoljub:

«Za gospodarski in kulturni napredek združimo vse svoje sile. Kadar si človek pod pritiskom razmer ne more več pomagati — mislimo človeka, kakršni si ti, jaz, moj sosed, prijatelj, sovražnik, človek s ceste i. sl. — tedaj se v obrambi opiramo na moralne zakone. Zato gredo naši napori vsekoli v tem pravcu, da naj ti moralni zakoni zavladajo v vsem našem življenju: pri posamezniku, v družinah, v vaseh, v občinah, skratka v vsej slovenski skupnosti. Slovenci, opirajoč se na te svoje moralne oslone, smo ravno verujoč v njih moč in zmago vselej in povsod zagovarjali demokracijo, t. j. svobodo v širokem smislu človečanskih idej in ravno zbog tega v naše narodno občestvo nikdar niso globlje prodrle niti te niti one po diktaturi hlepeče ideje. In tako se v našem narodnem telesu niso mogli udomačiti niti poizkusi skrajnih fašizmov kate-rekoli oblike, niti komunizem, kaj šele, da bi se bil kje izcimil kak izrazitejši pokret.

Življenje pa nas vendarle ogražuje od raznih strani. Ali se ne čutimo, kakor kamenček med dvema mlinskima kolesoma? Bog ve, ali res čutimo — ali vsi znaki kažejo, da visi nad nami Damoklejev meč! Ob pravi zavesti se moramo končno vprašati, ali bo naša morala dovolj močna, dovolj močan zid, ki bo mogel kljubovati besnečim valovom? V nas stopa spoznanje hudodega, in v teh hudih časih ga pač ni Slovenca, ki ne bi čutil v

sebi odgovornosti, tako za sebe, kakor za skupnost, za narod. Zato tudi nujno stopa v nas v dejanju za obrambo misel zedinjenja vseh narodnih sil, kojih postulat bodi: Pravica in resnica morata končno vendar zmagati! Zgodovina ne dela skokov, Bog pa dopušča preizkušnjo. Ni pa Bog dejal, da je treba držati križem roke. Če vidim, da pada nad mojo glavo skala, ki jo je natura odtrgala od gore, bom gledal, da se čimprej umaknem, da me ne zdrobi. Življenje je takšna gora, zgodovina trga vanj ogromne skale — naša moralna moč pa bodi, da se znamo nevarnostim o pravem času umakniti in zoperstaviti!

Po vseh moralnih in božjih zakonih imamo pravico do življenja. Ako nas ravno življenje ogražuje, se moramo boriti. Moč nasilja je navezana na nasilje, nekega dne pa vendarle pade. Zgodovina, da se razvije, rabi dela generacij in generacij. Kdaj so n. pr. mislili obsotelski puntarji, ki so snovali Slovensko-hrvaško državo leta 1573., da se bo njih sen vsaj v bistvu čez toliko in toliko stoletij uresničil? In vendar je bilo tudi takrat nasilja nič koliko!

Treba pa je prepričanja, da združimo, da zedinimo vse svoje tvorne sile v čim uspešnejši gospodarski, socialni in kulturni napredek Slovencev in vseh Jugoslovancev! Tako bomo v demokraciji, ki je naša privzgojena lastnost, očuvali svobodo!

din. — Slovenci pa smo že veselji, če nam dovolijo vzeti za nujne javne potrebe vsaj — posojilo. — M-

Usodepolna tišina

V svojem uvodniku z dne 18. t. m. piše slovensko trgovsko glasilo «Trgovski list» pod naslovom «V tišini» med drugim sledeče: «V našem javnem življenju je zavladala tišina. Po tolikih letih ostrih bojov bi morali to tišino kar pozdraviti, če bi bila znak intenzivnega dela. Tega pa žal ni mogoče reči in nastala tišina je le bolj posledica apatičnosti za vsa javna vprašanja, ki se vedno bolj širi. Ko ljudje vidijo, da se nobena akcija ne končuje z uspehom, postajajo seveda apatični, saj morajo dobiti vtis, da je itak vsak napor zaman.» Narodova beseda je sicer nekoliko ostrejša, toda nima zaradi nezaželjene trenutne hripavosti pravega glasu in odmeva...

Slovensko kmetijstvo

«Trgovski list» piše v svoji 60. številki med drugim v uvodniku «K anketi o našem kmetijstvu» naslednje: «Gospodarski položaj slovenskega kmetijstva je izredno težaven. Primeroma slaba zemlja daje le nezadosten dohodek. Poleg tega ima velik del kmetijskega prebivalstva premalo zemlje in agrarna reforma še vedno ni popolnoma izvedena. Pri silno skromnem dohodku našega kmetijskega prebivalstva pa je Slovenija z davčnimi tako obremenjena, da je katastrofa neizogibna. Dejansko imamo tudi že kraje, kjer nimajo ljudje niti za sol. Prehrana prebivalstva je nezadostna in zato se širijo bolezni in kulturna stopnja našega naroda pada. Stanje je mnogo bolj žalostno, kakor pa se splošno misli in zlo sega že v korenine. Davčna obremenitev «Slovenije je že v resnici tako velika, da postaja nevarnost za obstoj njenega gospodarstva.»

Na delu...

Mariborska «Delavska politika» objavlja 28. maja naslednjo vest: «Tudi naši Nemci na delu. Nemci v Jugoslaviji so razpisali nagrade za tiste Nemce, ki bodo najbolj pridno organizirali Nemce v naši državi.»

O svobodi

se je v svojem uvodniku razpisala krščansko-socialna «Del. pravica» in je naslovila na neki znan naslov iz svoje bivše družine naslednje debelo tiskane resnične besede: «Današnje življenje nas uči, da mora biti v interesu človeške svobode omejena osebna strast posameznika po osebni nadvladi nad ljudstvom. Kjer vlada razum in dobra volja, tam ljudstvo po svojih, svobodno, po pravičnem volinvenem redu izvoljenih zastopnikov vlada v skupnih zborih. Današnji svet se temu načelu čedalje bolj oddaljuje in močnejši čedalje bolj pozabljajo na tisoče let staro ustavo, ki prepoveduje človeku vse, kar je v škodo sočloveku in s tem zagotavlja vsakemu svobodo v tem, kar je koristno za vse. Danes razni frazerji mnogo govore o splošni svobodi, o kateri pa delovno ljudstvo nič ne ve. Zato je potrebno za splošno blagostanje, da se delovno ljudstvo zdravi, pogleda okoli sebe, da razloži prijatelje od nasprotnikov. Svoboda je vsakemu človeku tako potrebna kot voda ali zrak. Zato je potrebno, da si jo ljudstvo pripori. Ne bodimo narod nezavednih sužnjev, temveč svobodnih državljani!» — S prednjimi izjavami se docela strinjam in le želimo, da bi na pristojnih mestih vzbudila resnično kesanje in poboljšanje...

Mačehovski kruh

Zeleni «Slovenski delavec», glasilo katoliških JRZ delavcev in generalni pobornik Jugorasa v Sloveniji, je zagodel na rovaš svojih očetov in podpornikov prav krepko melodijo, ko je zapisal: «Pri nas pa ne moremo nikamor naprej. Za progo št. Janž-Sevnica smo prejeli od 634 milijonov le 32 milijonov in k temu še za cesto Ljubljana-Kranj 16 milijonov din. Skupaj smo torej prejeli od 634 milijonov dinarjev, ki so bili izdani za javna dela v državi iz milijardnega posojila mi Slovenci le 48 milijonov din. Kdaj pa bodo na Ljubljanskem barju začeli prava izsuševalna dela, ki bi naj nekaj pomenila, se nam pa še ne sanja ne. Vemo, da v tem ni krivde

naših ljudi (najtežja sokrivda in soodgovornost pa nedvomno je, ali ne? — Op. naš. ur.), krivda je v mačehovskem rezanju kruha s strani onih, ki predstavljajo večino. — In kdo predstavlja večino Slovencev, kakor vedno trdi slovenski JRZ in katoliški tisk? In kdo z njihovim sodelovanjem predstavlja večino v državi, v parlamentu, v senatu in v vladi? Tudi mi se vprašujemo: Kdaj pa, kdaj?

Odsev iz Budimpešte

Prav zanimivo in tehtnega premisleka vredno notico smo brali v «Ogledalu» letošnje 47. številke mariborske «Delavske politike», ki piše: «Politična nota evharističnega kongresa. «Slovenec» (št. 120) piše: «Omembna vredna zanimivost je bila v nedeljo še blagoslovitev 59.000 litrov najboljšega madžarskega vina, ki so ga dale madžarske državne in zasebne kletarne na razpolago duhovnikom vsega sveta za maše ob kongresu. Vseh 59.000 litrov vina je v enem sodu, ki so ga posebej naredili za državno klet v Budaforskih gorah. To je vino sv. Stefana v spomin na 100letnico madžarskega kralja svetnika. Ob tem jubileju se poživlja seveda spomin na nekdanje čase v sto oblikah. Tudi na tem sodu je viden: v njegovo hrastovino je v ogromnih merah vrezan obraz Szent Istvána s krono, za ozadje pa mu je nazoren zemljevid Velike Madžarske in v njej trianonska karta okrnjenega svetostefanskega kraljestva... V Budimpešti in po vsej državi vise kraljeve zastave s črnim florom in marsikje na pol droga: narod, ki je sposoben za svoje pravične in krivične izgube žaloovati dvajset let... Premislimo: vino, ki se pri maši spremeni v Kristusovo kri, je iz soda, na katerem je zemljevid Velike Madžarske. S hiš pa pozdravljajo udeležence (tudi iz naših krajev) žalne zastave za krivične izgube, ki jih je utrpela Velika Madžarska... Recimo, da bi se pod podobnimi okoliščinami vršil kakšen delavski kongres v Budimpešti, na katerega bi prišli tudi naši delavci; kaj bi rekli pri «Slovincu?» —

Dividende in brezposelnost

Zelo značilno notico k podražitvi papirja s strani papirnega kartela beremo v 48. številki «Del. politike»: «Papir so zopet podražili. Zagrebška podružnica zveze tiskar-narjev Jugoslavije je obvestila svoje naročnike, da mora podražiti tiskovine za pet odstotkov, ker so producenti papirja podražili papir (razen lepenke in zavojnega papirja). Podražitev papirja mora biti znatna, če se cene tiskovin podraže za pet odstotkov. — Kartel je cene papirja podražil že nekajkrat v zadnjem letu, kar je popolnoma nepotrebno. Naše papirnice do polovice počivajo v zmislu kartelnih dogovorov. Tako imamo oduške cene papirja zaradi dividend, delavstvo je pa brez dela. Kdaj bo konec te profitorske gospodarske politike?»

Pregon Poljskega Sokola

O Binkošti, ko poteka dvajset let od zaključka poljsko-ukrajinske borbe za Lvov, bi se imel v Lvovu vršiti kongres celokupnega poljskega Sokolstva. Oblasti v začetku niso ugovarjale tej prireditvi, v zadnjem trenutku pa je bil kongresni prireditveni odbor Sokola obveščen, da kongresa v prvotno dovoljenem obsegu ni mogoče dovoliti, temveč je lvovski vojvodstvo pripravljeno dopustiti le ozko lokalno sokolsko manifestacijo. Vzroki te prepovedi uradno niso objavljeni, očitno pa hoče oblast s tem preprečiti vsako nadaljnjo poostreje iz itak napete politične situacije v vzhodni Galiciji, zlasti v lvovskem vojvodstvu. Poslabšanje položaja v vzhodni Mali Poljski je v zvezi s povdaranjem ukrajinskih zahtev glede teritorialne avtonomije. Vest o odločbi lvovskega vojvodstva je izzvala silno ogorčenje v vseh poljskih sokolskih in nacijsko-nalističnih krogih. V odgovor na to prepoved je sokolski kongresni odbor vse jubilejne prireditve v celoti odpovedal. V znak protesta proti gornji odločbi je ves odbor lvovskega Sokola demisijsko. Glavni organ poljske narodne demokratske stranke «Warszawski Dziennik Narodowy» ostro protestira proti nastopu lvovskega vojvodstva in zahteva, da se prepoved razveljavi. List utemeljuje svojo zahtevo s tem, da bi moral biti ravno sokolski kongres z ozirom na nastopanje Ukrajincev najmočnejša manifestacija moči poljskega elementa.

Zunanja politika

Zopet smo se oddahnili od težke more. Komaj je minilo teden dni, ko je bil svet še poln najalarmantnejših vesti: Od Nemcev izzvani incidenti na Češko-slovaškem, nepopustljive in nesprejemljive zahteve Henleinove stranke, gibanje nemških čet iz Nemčije in bivše Avstrije proti češko-slovaški meji, delna mobilizacija na Češko-slovaškem. Dan zatem se sestane Hitler s poveljniki svoje oborožene sile generalom Keitelom, Brauschitzem in Reichenauom, ki je poveljeval nemškim četam o priliki zasedbe Avstrije po nemški vojski. Istočasno izjavlja nemški zunanji minister Ribbentrop, da ne ve, kako dolgo se bo mogel nemški narod še obvladati, a angleško poslaništvo v Berlinu že naročuje dva vagona za prevoz svojega arhiva. Torej za las enaki dogodki, kakor na predvečer usodnih dni julija leta 1914.

In vendar se je vse mirno končalo. Predvsem zaradi junaške odločnosti Češko-slovaške, da brani svojo zemljo z orožjem do zadnje kaplje krvi. Za njo sta se nedvoumno postavili Francija in Sovjetska Rusija, ki sta po svojih poslanikih izjavili, da se smatrata obvezani po svojih vojnih paktih s Češko-slovaško in da sta odločili svoje obveze iz teh paktov tudi izpolniti. Obenem objavlja angleška službena agencija telegram, ki ga je poslal nemški poslanik v Varšavi svojemu zunanjemu ministru, v katerem je rečeno, da bi se Poljska v primeru evropske vojne zaradi nemško-češko-slovaškega spopada borila ob strani zahodnih velesil, ako bi Francija in Anglija prihileli Češko-slovaški na pomoč. Istočasno izjavi tudi Anglija, da noče ponoviti svoje napake izpred 24 let, da bi zavedla Nemčijo s svojim zadržanjem v zmoto in pove, da bo v primeru evropskega spopada šla ob strani Francije v vojno. Pa tudi Rim je igral v teh usodnih dneh nad vse važno vlogo in ves čas pomirljivo vplival v Berlinu, tako, da gre njegovi posredovalni akciji velika zasluga na popuščanju napetosti med Češko-slovaško in Nemčijo. Po nad vse zanesljivih vesteh je Rim celo dal Berlinu vedeti, da mu ne bi mogel slediti v primeru kakih zapletljajev, ker ne smatra, da so ogroženi kakršnikoli italijanski interesi od razvoja položaja na Češko-slovaškem. Na ta način je Nemčija uvidela, da bi se znašla osamljena proti silni evropski koaliciji, tako, da bi vsaka pomisel na zmago bila že v naprej izključena.

Zaradi tega delata danes zlasti angleška in francoska politika naravnost z mrzlično naglico, da v času tega premirja utrdita položaj češko-slovaške republike v srednji Evropi. Po nekih vesteh se med predsednikom češko-slovaške vlade dr. Hodžo in Henleinom že vršijo pogajanja o novem češko-slovaškem načrtu, da bi se iz češko-slovaške države napravila druga «švica ob Donavi», katere neodvisnost in nevtralnost bi stala pod garancijo vseh evropskih velesil. Upati je, da se bo vztrajnosti in spretnosti angleške diplomacije, ki je prevzela vso inicijativo, posrečilo tudi v tej točki izvajati uspeh.

Odposlanci nemške narodne manjšine v Jugoslaviji bodo tudi prisostvovali državnemu vsenemškemu kongresu narodnosocijalistične organizacije «Kraft durch Freude», ki se bo vršil v prvi polovici junija v Hamburgu.

Domači pomenki

Nujna potreba

Slovenski delavci so se morali, da bi se mogli preživeti, zopet vrniti na delo, kar je bilo za njihovo družino in samostojnost demokracijo. Ti spori so sedaj poravnani, za bodočo se pa ustanovi poseben skupen odbor, ki bo reševal vse spore in trenja, ki bi nastala med pristaji obeh strank.

Spori med HSS in SDS

V zadnjem času se je dogodilo več lokalnih sporov med dr. Mačkovi ljudmi in samostojnimi demokracijo. Ti spori so sedaj poravnani, za bodočo se pa ustanovi poseben skupen odbor, ki bo reševal vse spore in trenja, ki bi nastala med pristaji obeh strank.

Teror v kulturi

Imamo kulturovose, ki ne hodijo h kulturnim prireditvam in ki jih ne vidimo v naših gledališčih, razen takrat, kadar so plačani za to, da demonstrirajo proti kakim igri, katere sploh ne poznajo. Isti kulturovosi so sedaj nastopili tudi v filmu. Ali mislijo, da se bo radi njih slovenska javnost zopet zadovoljila z «Genovefo», preganjano in poveljeno, ali pa z «Mlinarjem in njegovo hčerjo»?

Evharistični kongres v Budimpešti

je obrnil našo pozornost na madžarske razmere. V zadnjem času se je mnogo govorilo in pisalo o tem, da je napetost med nami in Madžarsko popustila. Nismo razumeli zakaj, ker Madžarska ni nikoli opustila svoje zahteve po reviziji mirovnih pogojev, kar pomenja v svojem bistvu zahtevo po razrušenju naše države. Če je to svoje strem-ljenje zavila sempatja v milejšo obliko, ni smelo to nikogar motiti. Propaganda za revizijo se je pokazala na kongresu v brezstidni obliki in

Zakaj smo proti totalitarnim državam?

«Mi Angleži se borimo proti totalitarnim državam, ker tem državam ne pomeni nobena stvar, ne prosveta, ne izobrazba, ne oblast, ne vera, ne pravica tega, kar pomenijo ti pojmi vsemu drugemu civiliziranemu svetu», — je rekel v svojem govoru v domu lordov v Angliji veliki škof iz Durhama.

Nekaj nerazumljivega

Pod tem naslovom objavlja tudi glasilo JRZ za kranjsko podeželsko ljudstvo «Domoljub» preslano novico, ki smo jo mi priobčili že v pretekli številki našega lista, da je jugoslovanska državna monopolna uprava nabavila v Italiji 20.000 ton morske soli in pravi ob zaključku: «Jugoslavija leži ob morju in mora sol upoštevati! To dejstvo mora opraviti razsrditi vsakega dobrega gospodarja.» — Nas ta razsrdjenost «Domoljuba» ne more preveč ogreti in nas prepričati o svoji iskrenosti.

Na naslov Hrvatov

je napisal zadnji «Domoljub» gniljivo «hratsko» vest, ki se glasi: «Za Hrvate. Za najnujnejše potrebe za razvoj našega pomorskega prometa po programu gospodarske politike vlade je ministrski svet sklenil na predlog prometnega ministra odobriti tale načrt za gradnjo, ure-ditve in popravilo glavnih pristanišč: za Inko Ploče 34 milijonov din, za splitsko luko 24 milijonov din, za pristaniški sklop Sušak, Martinšćica, Bakar 12 milijonov din, za šibenško luko 12 milijonov din, za dubrovniško luko 6 milijonov din, za luko v Boki Kotorski 2 milijona din, za nabavo plovnih enot 10 milijonov din — skupaj 100 milijonov

DOMA IN NA TUJEM

Dr. Anton Švigelj
sedemdesetletnik

Dne 1. junija t. l. je praznoval 70letnico rojstva ugledni ljubljanski odvetnik g. dr. Anton Švigelj, zelo vidna osebnost v slovenskem kulturnem, pravnem in splošnem javnem življenju. Posebno znano je njegovo ime, ovenčano z neizmernimi zaslugami, v pevskih in glasbenih krogih, kjer je vtisnilo njegovo delo globoke, hvaležne sledove. Jubilant je med drugim predsednik in soustanovitelj Hubadove pevske župe in »Ljubljanskega Zvona«, ki ga je tudi izvolil za svojega častnega predsednika. Iskrenim čestitkam vse slovenske javnosti se prav pristočno pridružujemo tudi mi in mu ključemo: Še na mnoga zdrava, srečna leta!

Vse one, ki so prejeli v današnji številki priložene položnice in ki še niso poravnali naročnine, prosimo, da naročnino takoj nakažejo.

Veliko pozornost vzbujajo v zadnjem času članki »Slovenske besede« v jugoslovanskem tisku, kar dokazujejo pogosti ponatisi naših člankov v različnih listih. Tako je naš zadnji uvodnik »Bogata Jugoslavija« izpod peresa g. dr. Dinka Puca ponatisnil tudi zagrebški gospodarski dnevnik »Jugoslovanski Lloyd«, ki pravi v uvodu, da ponatiskuje naš uvodnik v celoti zaradi njegovih interesantnih podatkov in vsebine.

Prava senzacija za Spodnjo Šiško bo v nedeljo 5. t. m. revanša na tekma med »Balincarskim klubom Rožna dolina gostilna Jeločnik« in med »Balincarskim klubom Spodnja Šiška gostilna »Pri Makselnu««. Preteklo nedeljo je izpadla tekma pri Jeločniku v korist Šiškarjev s 4:0. Ves teden so Rožnodolčani pridno trenirali in se hočejo v nedeljo revanširati Šiškarjem. Začetek bo točno ob 14.30 uri v gostilni »Pri Makselnu« na Jernejevi cesti 24.

Znižane cene na železnici se bodo mogli poslužiti vsi, ki bodo potovali na letošnji pomladanski velesojem v Ljubljani. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne karte še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko bodo dobili potrdilo o obisku velesoja, bodo imeli s to izkaznico in staro vozno karto brezplačen povratek. V Ljubljano lahko odpotujejo že 30. maja pa do 13. junija, za povratek pa imajo čas od 4. do 18. junija.

Predsednik Češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš je praznoval te dni svoj 54. rojstni dan. Vsa bratska republika je praznovala ta praznik nad vse prisrčno in svečano. Tudi po vsej Jugoslaviji so se ob tej priliki vršile iskrene in široko organizirane prireditve in javne manifestacije.

Stanje vinogradov v ormožko-ljutomerskem vinorodnem okolišju menda ni ravno najslabše. Vinogradniki, ki imajo v kletah le še majhne množice lanskega pridelka, pričakujejo, da bodo letos pristojni činitelji omogočili z izboljšanjem deviznih razmer izvoz naših vin tudi v tujino, predvsem v sosednjo Nemčijo. Lani se je konzum vina v Sloveniji dvignil za 20 %. Tudi napredek in zgovorno znamenje časa ter razmer.

Velike poplave Mure in Drave so povzročile v zadnjih dneh tamkajšnjemu ljudstvu ogromno škodo. Strahovito divja in narasla voda je odnesla velikanske komplekse najrodovitnejše zemlje. Povodenj je zahtevala tudi več človeških žrtev.

Cene kruha, ki so v zadnjih tednih v prav vseh jugoslovan-

skih mestih ponovno visoko narasle, so bile pred dnevi znižane edino v Subotici za 0,25 din pri kilogramu.

Nova železarska veleindustrija se je ustanovila z domačim jugoslovanskim kapitalom pri Banjaluki v Bosni. Nova železarna zaposluje v začetku okrog 500 delavcev in je urejena zelo moderno. Izdelovala bo različne izdelke in orodje iz litega železa, jekla in drugih kovin. Letna kapaciteta novega podjetja se ceni zaenkrat na 6000 ton različnih železoličarskih izdelkov.

V pomorsko-gospodarskih krogih na Sušaku se govori, da se bo v kratkem ustanovila posebna borza za pomorsko plovo na Sušaku.

Trgovinsko ministrstvo je odredilo banski upravi zetske banovine, da mora takoj prenehati s pobiranjem banovinske dnevne takse za bivanje tujcev na vsem svojem področju.

Svetovne rimske države bi ne bilo, če bi Rimljani ne bili mojstri v graditvi cest. Tudi marsikatero moderne, močne države bi ne bilo brez cest, in sicer brez modernih cest, česar se dobro zavedajo v naprednejših državah. Upamo, da bo to spoznanje prodrlo tudi pri nas, čemur bo nedvomno pripomogla velika cestna razstava na pomladnem ljubljanskem velesojmu od 4. do 13. junija.

Izletnikom in letoviščarjem iz Nemčije je bil te dni zvišan devizni kontingent od mesečnih 700.000 na 1.400.000 mark, tako da bodo mogli odslej tudi bivši avstrijski državljani v večjem številu obiskovati naše morje in naša letovišča.

Na veliki mednarodni zrakoplovni razstavi v Beogradu, ki je bila otvorjena preteklo soboto, je obisk izredno velik. Največje zanimanje za razstavljene predmete kaže predvsem mladina.

Jugoslovanski esperantisti bodo imeli svoj kongres 5. in 6. junija t. l. v Novem Sadu. Na kongres bodo prispeli tudi mnogoštevilni delegati iz inozemstva.

Čuden pojav. Proti pekovskim obrtnikom na svojem področju je silno energično nastopila novosadska mestna občinska uprava, ki je izjavila, da bo v kratkem zgradila lastno mestno pekarno, če pekovski mojstri ne bodo primerno znižali cen kruha.

Najmodernejša rafinerija bakra v znanih borskih rudnikih v Srbiji bo dograjena do konca letošnjega junija in bo takoj izročena obratovanju. Zaenkrat je zmogljivost nove rafinerije preračunana na 12.000 ton čistega elektrolitičnega bakra na leto, toda že prihodnje leto se bo ta zmogljivost dvignila na 20.000 ton bakra na leto. Baker, ki se bo odslej proizvajal v borski rafineriji, se bo uporabljal predvsem za kritje jugoslovanskih domačih potreb.

Jugoslovanske žlahtne jagode so se že pojavile na dunajskem trgu, kjer pa jim delajo močno konkurenco bolgarske jagode, katerih so tudi pripeljali tja kakih 10.000 kg. Naše jagode plačujejo izvozniki v Skoplju po 4 do 4,50 din kilogram. V Ljubljani se prodajajo te jagode na drobno po 24 din kilogram.

Zračna potniška proga Zagreb—Benetke—Milan, na kateri obratujejo velika italijanska letala, je najbolj frekventirana proga v vsej naši državi.

Na licu mesta se hočejo prepričati o razmerah, v katerih živijo sudetski Nemci, angleški socialisti, ki so poslali na Češkoslovaško 21 svojih predstavnikov, ki se bodo mudili v sudetskih krajih polnih 14 dni.

Na zagrebškem glavnem kolo-dvoru so potniški peroni preurejeni in zgrajeni po večini pod

zemljo. Zdaj bo železniška uprava prekrila še one nadzemske perone, ki se niso dali urediti pod zemljo. V ta namen bo porabila nad milijon dinarjev.

Tudi drugi del občinskih volitev na Češkoslovaškem je potekel preteklo nedeljo v najlepšem redu, izvemši občino Tisovo, kjer se je pripetil neljub incident.

Nizozemski semenski krompir, ki je bil letos za poskušnjo uvožen z Nizozemskega in posajen v Dalmaciji, se nikakor ni obnesel. Iz okolice Dubrovnika poročajo, da ima poskusno sajeni nizozemski krompir silno droben plod in slabe, tenke bilke.

Preteklo nedeljo je bila v vsej Češkoslovaški organizirana splošna narodna obrambna zbirka za izpopolnitev češkoslovaške oborožitve. Samo v Pragi je zbirka vrgla milijon čeških kron.

Voditelj sudetskih Nemcev, ki se zaenkrat še ne upa vrniti iz Berlina v domovino, je izjavil novinarjem, da pričakuje, da bo sudetsko-nemški problem na Češkoslovaškem definitivno rešen najpozneje do letošnje jeseni. Kakšno rešitev problema pa misli, Henlein skrivnostno ni hotel pojasniti.

Nasprotno pa je češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža javno potrdil vesti o skorajšnji, vsestransko demokratični in svobodoljubni rešitvi vseh spornih narodno-manjšinskih vprašanj na Češkoslovaškem.

O priliki svečanosti italijansko-španske solidarnosti preteklo nedeljo v Rimu je posebni odposlanec generala Franca general Astray imel govor, v katerem je hvalil in slavil neizmerne zasluge Italije za zmago Francovih nacionalističnih čet.

Nemško-italijansko prijateljstvo prihaja vedno bolj do izraza v vsakdanjem življenju v obeh državah oziroma v sožitju obeh narodov. Na odredbo nemške vlade so bili odstranjeni iz monakovskega muzeja vsi irendentistični napisi in gesla, ki se nanašajo na nemške pretenzije na južnem Tirolskem. S tem hočejo Nemci svoje prijateljstvo do Italijanov še bolj poudariti.

Nova bogata najdišča petroleja so bila odkrita te dni na Poljskem v okolici Poznanja.

Prebivalstvo Italije šteje po zadnjih statističnih podatkih 43 milijonov 691.000 duš.

V prvi nadstropju tovarne pa izdelujejo specialni stroji iz pločevinastih plošč konzervne škatle. Vse obratovanje gre »po tekočem traku«. Zaposlenih je danes v Slamičevi konzervni tovarni nad 170 oseb, ki kažejo že po nekaj tednih obratovanja skrajno spretnost, sigurnost in natančnost.

Obratovanje je urejeno električno, za pripravo pare in za budoči pogon pa je postavila tovarna v posebnem prizidku veliko lokomobilno. Tudi v socialnem pogledu je za delavstvo vsestransko poskrbljeno, tako, kakor le redkokje drugod. Poleg sorazmerno dobre plače prejema delavstvo celodnevno okusno in izdatno prehrano, ima na prijetnem vrtu obednico in prostor za odpočitek, shrambo za kolesa, ležalne stole za primer slabosti itd. Vsak dan izdela tovarna vagon konzerv, to je 25.000 škatlic, in sicer res odlične kakovosti, o čemur so se z odkritim priznanjem izjavili tudi nepristranski strokovnjaki in o čemur smo se tudi sami prepričali.

Lepo in strokovnjsko urejenu mlademu domačemu podjetju g. Slamiča in njegove gospodarske javnosti, da se moremo tudi Slovenci uspešno uveljaviti pred tujci. Ta svoj sklep je kljub mnogim nepričakovanim in navidezno skoro nepremagljivim oviram tudi izvedel. Ob Tržaški cesti je zraslo v rekordnem času moderno podjetje, kakršnih ni videti izlepa in katero služi slovenski domači podjetnosti res lahko v čast in ponos pred vsakomur.

Pred dnevi smo imeli priložnost, da smo si podrobno ogledali to tovarno, v kateri se trenutno pripravljajo ogromne zaloge mesnih konzerv za našo vojsko. Predvsem moramo poudariti izredno higijeno in čistost, ki spremljata vse obratovanje od vstopa živine v tovarniške hleve in klavnico pa vseskozi do zaključnega skladišča, iz katerega odvažajo tovarni avtomobili zabojne s konzervami na odrejena mesta. Na dan se zakolje v tovarniški klavnici po 25 glav prvovrstne živine, katero mora pred zakolom pregledati, odobriti in preyzeti skrajno natančno in stroga vojaška komisija pod vodstvom veterinarskega strokovnjaka. Po očiščenju in glavnem razkosanju roma živina v prostorno hladilnico z mehaničnim hlajenjem, kjer se temeljito ohladi. Od tam se po dnevih meso prepelje v podrobno raz-

Ali je pismo prijetne vsebine?

To zremo šele potem, ko pismo odpremo! Tudi v zrna žitne kave ne vidimo in ne vemo, kaj je v njih: navadno žgana škrobovina ali dragoceni praženi slad. Pri Kneippovi nam tega seveda ni treba pogledati. Pri njej je gotovo v vsakem zrnju praženo sladno jedro, ki daje kavi iz Kneippove visoko redilno moč, prijeten, zrnati kavi podoben okus in polno aromo.

Kneippova
SLADNA KAVA

Zgled domače podjetnosti

V naši domovini smo opazili že vsa povojna leta, da se v vseh panogah gospodarstva vedno bolj in vodilno uveljavlja tuji kapital, dočim domača podjetnost nikakor ni mogla iz različnih vzrokov priti v zadostni meri do izraza in do odločujoče besede. Proti takemu nastopanju tujih kapitalističnih podjetnikov so se naši domači gospodarstveniki borili vztrajno, vendar je bil uspeh navadno spričo razmer in tajnih vplivov minimalen. Že premnoga domača podjetja so morala kloniti pred tujci in trdka za trdka je morala žalostno likvidirati. Take primere smo doživljali med drugim tudi v konzervni industriji.

Letošnjo pomlad pa smo doživeli v Ljubljani razveseljiv in vsega priznanja vreden preobrat. Čeprav so se mu metala z vseh strani, tudi iz vrst nekaterih nezavednih domačinov, težka polena pod noge, je vstalo ob Tržaški cesti na Viču v nekdanji Andrettovi tovarni salam in poznejši Klemencovi tovarni mesnih konzerv novo veliko, moderno in širokopotežno organizirano domače podjetje znanega strokovnjaka g. Franca Slamiča, lastnika znane veleposrežne in restavracije na Gosposvetski cesti v Ljubljani. O priliki letošnje licitacije za veliko dobavo vojaških mesnih konzerv je hotel pod-

tel pojasniti. Nasprotno pa je češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža javno potrdil vesti o skorajšnji, vsestransko demokratični in svobodoljubni rešitvi vseh spornih narodno-manjšinskih vprašanj na Češkoslovaškem.

O priliki svečanosti italijansko-španske solidarnosti preteklo nedeljo v Rimu je posebni odposlanec generala Franca general Astray imel govor, v katerem je hvalil in slavil neizmerne zasluge Italije za zmago Francovih nacionalističnih čet.

Nemško-italijansko prijateljstvo prihaja vedno bolj do izraza v vsakdanjem življenju v obeh državah oziroma v sožitju obeh narodov. Na odredbo nemške vlade so bili odstranjeni iz monakovskega muzeja vsi irendentistični napisi in gesla, ki se nanašajo na nemške pretenzije na južnem Tirolskem. S tem hočejo Nemci svoje prijateljstvo do Italijanov še bolj poudariti.

Nova bogata najdišča petroleja so bila odkrita te dni na Poljskem v okolici Poznanja.

Prebivalstvo Italije šteje po zadnjih statističnih podatkih 43 milijonov 691.000 duš.

V prvem nadstropju tovarne pa izdelujejo specialni stroji iz pločevinastih plošč konzervne škatle. Vse obratovanje gre »po tekočem traku«. Zaposlenih je danes v Slamičevi konzervni tovarni nad 170 oseb, ki kažejo že po nekaj tednih obratovanja skrajno spretnost, sigurnost in natančnost.

Obratovanje je urejeno električno, za pripravo pare in za budoči pogon pa je postavila tovarna v posebnem prizidku veliko lokomobilno. Tudi v socialnem pogledu je za delavstvo vsestransko poskrbljeno, tako, kakor le redkokje drugod. Poleg sorazmerno dobre plače prejema delavstvo celodnevno okusno in izdatno prehrano, ima na prijetnem vrtu obednico in prostor za odpočitek, shrambo za kolesa, ležalne stole za primer slabosti itd. Vsak dan izdela tovarna vagon konzerv, to je 25.000 škatlic, in sicer res odlične kakovosti, o čemur so se z odkritim priznanjem izjavili tudi nepristranski strokovnjaki in o čemur smo se tudi sami prepričali.

Lepo in strokovnjsko urejenu mlademu domačemu podjetju g. Slamiča in njegove gospodarske javnosti, da se moremo tudi Slovenci uspešno uveljaviti pred tujci. Ta svoj sklep je kljub mnogim nepričakovanim in navidezno skoro nepremagljivim oviram tudi izvedel. Ob Tržaški cesti je zraslo v rekordnem času moderno podjetje, kakršnih ni videti izlepa in katero služi slovenski domači podjetnosti res lahko v čast in ponos pred vsakomur.

Pred dnevi smo imeli priložnost, da smo si podrobno ogledali to tovarno, v kateri se trenutno pripravljajo ogromne zaloge mesnih konzerv za našo vojsko. Predvsem moramo poudariti izredno higijeno in čistost, ki spremljata vse obratovanje od vstopa živine v tovarniške hleve in klavnico pa vseskozi do zaključnega skladišča, iz katerega odvažajo tovarni avtomobili zabojne s konzervami na odrejena mesta. Na dan se zakolje v tovarniški klavnici po 25 glav prvovrstne živine, katero mora pred zakolom pregledati, odobriti in preyzeti skrajno natančno in stroga vojaška komisija pod vodstvom veterinarskega strokovnjaka. Po očiščenju in glavnem razkosanju roma živina v prostorno hladilnico z mehaničnim hlajenjem, kjer se temeljito ohladi. Od tam se po dnevih meso prepelje v podrobno raz-

V. V-n.

Sokolstvo

Sokol Ljubljana-Vič priredi na binkošno soboto 4. t. m. ob 20.30 na letnem telovadišču ob svitu bengaličnega ognja telovadno akademijo z nastopom vseh telovadnih oddelkov. Ker je to zadnji nastop našega Sokola na letnem telovadi-

šču, ki ga moramo do 15. avgusta t. l. izprazniti, ker se bo tam gradila nova šola, vabimo Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo, da poseti akademijo v velikem številu. V soboto vse, kar čuti sokolsko, na Vič!

Odlično uspel nastop Sokola I. Tabor. Ob krasnem vremenu in veliki udeležbi Sokolstvu naklonjene-

ga občinstva (nad 2000) se je vršil v nedeljo 29. maja telovadni nastop taborske sokolske družine. Nastopu so prisostvovali zastopniki vojske, Saveza SKJ, župne uprave in bratskih sokolskih društev. Telovadni nastop, ki sta ga vzorno vodila načelnik br. Lubej in načelnica s. Kržetova, je bil odprt s pozdravom državni zastavi med

igranjem državne himne. Po tem svečanem aktu so se vrstile telovadne točke, ki so jih strumno in skladno izvedli posamezni telovadni oddelki. Pri prostih vajah je nastopilo 79 naraščajnikov, 35 naraščajnic, 66 deklic, 54 dečkov, 72 članov in 36 članic. Vse vaje so bile odlično izvedene, zlasti proste vaje članov in članic za praški zlet so vzbu-

dile viharno odobravanje občinstva. Ob zaključku telovadnega nastopa so vsi oddelki stvorili krasno sliko, monogram «Sokola», nakar je sledil mimohod pred odličnimi zastopniki. Po telovadbi je bila v vseh prostorih Sokolskega doma zabava, ki je potekla v lepem razpoloženju. Sokolu I. Tabor naše iskrene čestitke!

„Jugoslavija“

največja domača delniška zavarovalna družba

zavaruje: življenje, požar, vlomsko tatvino, jamstvo, nezgode, transport, steklo, točo, automobile in živino.

Lastne palače in zgradbe v Ljubljani - Aleksandrova c. 11 in Gosposvetska c. 4 in nadalje v Beogradu, Zagrebu, Osijeku in Petrogradu

Ravnateljstva v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Osijeku, Novem Sadu, Petrogradu, Sarajevu in Splitu.

Podružnice in ekipoziture v vseh večjih krajih — zastopstva po celi državi.

Pojasnila daje Ravnateljstvo za Dravsko banovino v Ljubljani, Tyrševa c. 15 in vse njegove podružnice in kraj. zastopstva.

PRVOVRSTNA

štajerska, dolenska in dalmatinska vina ter izvrstno ležak in temno bok pivo točim na ljubljanskem velesejmu.

POSTREŽEMO tudi s pristno domačo salamo in kranjskimi klobasami, s kavo, žganjem in likerji.

Obiščite paviljon Rožna dolina na razstavnem prostoru velesejma.

Za obilen obisk se priporoča JELOČNIK VIKTOR

MENZA Kolodvorska ulica 8

nudi cen. gostom — vsakomur — VES DAN od 6. ure zjutraj do 21. ure zvečer okusno, obilno in ceneno hrano.

Mleko, kavo, ka-abo, čaj, din 1.—, 2.—, 2.50, 3.—; gulaž, vampe, obaro, jetra itd. din 3.—.

Palačinke z marelično marmelado din 1.—.

KOSILO od pol 12. do 15. ure se kuha 2 krat: zakuhana goveja juha ali umetna juha, 2 prikuhi, goveje meso din 5.—, isto s pečenko ali močnato din 7.50, isto s pečenko in močnato din 9.50, brezmesna hrana din 2.— do 5.—.

VEČERJA od pol 18. do 21. ure: goveji ali telečji zrezki v omaki, dunajski ali pariški zrezki din 3.50, pečen rajžec, dušeno meso z makaroni ali špageti, goveji ali telečji jezik v pikantni omaki, jajčne klobase, segedinski gulaž, ogrski zelje, pljučna pečenka v omaki, piška v papriki itd. din 3.50. Žganci koruzni, ajdovi ali beli, dušen riž, različni cmoki, kompoti in razne solate din 1.50, mlečna jedila din 2.50, močnata jedila din 1.— do 2.—.

TOČIJO SE BREZALKOHOLNE PIJACE, ABONENTI SE SPREJEMAJO.

MEDNARODNA ŠPEDICIJA

TURK

PROSTO JAVNO SKLADIŠČE

LJUBLJANA

prevzema:

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunavanja carine in vse informacije brezplačno. Vilharjeva c. št. 33 (nasproti nove carinarnice). Telefon: 24-59

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni. Masarykova c. št. 9 (nasproti tovrnega kolodvora). Telef.: 21-57

VSKLADIŠČENJE

raznega blaga kot tudi pohištva v lastnem, mestne trošarine in uvozne prostem JAVNEM SKLADIŠČU. Oskrba inkaso — povzetij. Kotnikova ul. št. 12 (nasproti mestne elektrarne). Telef.: 30-73

Velika izbira A&E Skoberne Ljubljana

OBIŠČITE

Slamičev paviljon na velesejmu in RESTAVRACIJO na Gosposvetski c. 6

Velemesarija in delikatesa istotam nudita najboljše

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

MIHELČIČ IVAN - LJUBLJANA

BORŠTIKOV TRG ŠTEV. 1 ♦ TELEFON 27-04

Priporoča se za vsa v elektrotehnično stroko spadajoča dela in dobave

Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. • Cene zmerne. Postrežba točna in solidna. • Zahtevajte reference. • Nočna služba za nujna popravila. • Kličite telefon 27-04.

Izvršujemo vse nove napeljave, preureditve, dograditve in popravila instalacij za luč, moč, signale, radio itd. Vse formalnosti, prijave in naprava načrtov za stranke za priklop na omrežje krajevnih elektrarn izvršimo brez doplačil. Popravljamo vse električne aparate, motorje, likalnike itd. Dobavljamo za instalacije in popravila prvovrstni material, kakor tudi svetila in žarnice.

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Zavarovanja:

Požar, vlom, šipe, nesreče na potovanju, zakonita odgovornost, transport, razna zavarovanja avtomobilov, na življenje, posmrtnine itd. prevzema po ugodnih pogojih.

Centrala v Ljubljani Gosposka ul 13 - Tel. 21-76 in 22-76

„FIDES“

Informacijska pisarna

J. SEVER, DEDICI LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 14

Izvršuje vse informacijske posle, bodisi v trgovskih in privatnih stvarih, kakortudi saniranje posojilnih zadev najkulantneje in v najstrožji tajnosti. Posredovanje za inozemska zastopstva.

Primerno in trajno darilo za birmo je

OSMIA polnilno pero

Iridij konica
Velik rezervoar
Črnilo je vidno
Elegantna oblika
Večletna garancija

M. TIČAR, d. z o. z., Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 1 Sv. Petra cesta št. 26

OBIŠČITE gostilno „Pri Lovcu“

na vogalu Bleiweisove in Rimske c. 24

Točijo se najboljša garantirano pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina po zmernih cenah. Prava specialiteta sta cvček in silvanec. Istotam se sprejemajo abonenti na okusno domačo hrano, ter niso obvezani jemati pijače.

Cena za abonente:

kompletno kosilo in večerja od Din 10- do Din 14-
samo kosilo Din 5- do Din 9-. Brezmesna hrana od Din 2- do Din 5-. Palačinke z marelično marmelado Din 1-.

Za obilen obisk se priporoča

Gostilna „Pri Lovcu“, Rimska cesta št. 24.